

Helyi tanterv

Ének-zene

1-4. évfolyam

Törvényi háttér

5/2020 (01.30.) Korm.rendelet

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012.

(VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

Magyar Közlöny 17.

Az Oktatási Hivatal által javasolt Kerettanterv alapján

Készítette: Csonka Mária szaktanácsadó, és Törökné Baranyai Judit szaktanácsadó

Adaptálta: Nagyné Suba Tünde, Babos Norbert

2020

Ének-zene

Célok, fejlesztendő tanulói kulcskompetenciák

Az első négy évfolyamon kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást. Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játéku, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Fontos a koncert-pedagógia, hangverseny látogatás.

Célok, fejlesztendő tanulói kulcskompetenciák

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái

- A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében.
- Az ének-zene tanulását a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja.

A kommunikációs kompetenciák

- Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer.
- Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció.

A digitális kompetenciák

- A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus)

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

1–2. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón.

Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

Az 1–2. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 136 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 144 (36 hét)

Tananyagtartalom:

Első évfolyam: Zeneművek - Énekes anyag

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szent Gergely doktornak; Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádás Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?

Mondókák, kiszámolók

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet

Első évfolyam: Zeneművek - Zenehallgatás

Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán”

Második évfolyam: Zeneművek - Énekes anyag

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremtője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesen, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tűt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljetelek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

Második évfolyam: Zeneművek - Zenehallgatás

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli:

A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	2	72

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám 1. évfolyam
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Projekt órák	4
Összes óraszám:	72

Tematikus egység	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret
		35 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel; – különböző hangerővel tud énekelni; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjelről énekel. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 10 gyermekdalt; – alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; – a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán – A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban – Legalább 20 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása – Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció – A kézjel, mint jelrendszer ismerete – Szolmizációs kézjelről való éneklés
Fogalmak	Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Tematikus egység	Zeneművek/Zenehallgatás		Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; – felismeri a zongora hangját; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képes az érzelmi azonosulásra; – szóval, rajzzal, kifejezi a zene által benne keltett érzéseket. 		

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal; – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban.
Fogalmak	énekhang; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret
		7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű ritmushangszereket használ. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; – mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben; – Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: 	

	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása – Egyenletes lüktetés, mérő – 2/4-es ütem
Fogalmak	Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonalvonalköz; pótvonal; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú;

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret
		7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket; – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, énekli és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait; – a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; – a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; 	
	<ul style="list-style-type: none"> – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; – A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének ismerete, megnevezése; – A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete; – A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése.
Fogalmak	halk, hangos, hangerő, dallam, dallamsor

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret
		7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal) a kottában; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, kezdőhang-záróhang; – A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; 	
	<ul style="list-style-type: none"> – Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; – A lá - szó - mi -szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, 	
Fogalmak	Hangjegy	

A továbbhaladás feltételei a 1. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 1. évfolyam végén	<u>Dallami</u>
	- 10-15 magyar népi mondóka, népi játék, népdal, műdal csoportos éneklése emlékezetből
	- Játékok, népszokások ismerete
	- A dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó-ré
	- Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele
- Tanult dalok éneklése oktáv terjedelemben	
- Tempó, dinamika betartása ének közben	
- Ének, mozgás harmonikus összekapcsolása	
- Dalok szövegének ismerete	
<u>Ritmikai</u>	
- Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá, ti-ti, szün, tá-á, szü-ün	
- Tudja felismerni és megszólaltatni kottaképről	
- A vonalrendszer ismerete	
- Tudjon dalritmust és a már tanult pentaton relációkat olvasni és kottába írni tanítói irányítással	
<u>Zenehallgatás</u>	
- A vokális és hangszeres hangszínek felismerése	

	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	2	72

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám 2. évfolyam
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Projekt órák	4
Összes óraszám:	72

Tematikus egység	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 35 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző hangerővel tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézzelről énekel; – belső hallása fejlődik. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalot; – jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c’– d’’ hangterjedelemben; – elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; – alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; – a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézzelről való éneklés. – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán – A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban – Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete 	

	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása – Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció – A kézjel, mint jelrendszer ismerete – Szolmizációs kézjelről való éneklés
Fogalmak	Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Tematikus egység	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret
		12 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; – képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; – felismeri a zongora hangját; – felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – képes megérteni az zenék üzenetét; – szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; – Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
	<ul style="list-style-type: none"> – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; – A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; – A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.
Fogalmak	énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű ritmushangszereket használ. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; – mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben – Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója – Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére – Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; – Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. – Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása – Egyenletes lüktetés, mérő – Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet – 2/4-es ütem – Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang – Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon
Fogalmak	Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonat; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	

	<ul style="list-style-type: none"> – érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, éneklí és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait; – a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja; – a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; – különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
<p>Fejlesztési feladatok ismeretek</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; – Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; – Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; – A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; – A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val; – A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; – kánon éneklésmódjának elsajátítása.
<p>Fogalmak</p>	<p>halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon</p>

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – képes egyszerű kottában tájékozódni; – megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; – Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása – Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; – A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 	
Fogalmak	Hangjegy	

A továbbhaladás feltételei a 2. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 2. évfolyam végén	<u>Dallami</u>
	- Húsz magyar népi mondóka, népi játék, népdal, műdal csoportos éneklése emlékezetből
	- Játékok, népszokások ismerete
	- A dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szómi-lá-dó-ré-alsó lá
	- Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele
	- Tanult dalok éneklése oktáv terjedelemben c'-d'' hangok közti magasságban
	- Tempó, dinamika betartása ének közben
	- Ének, mozgás harmonikus összekapcsolása
	- Dalok szövegének ismerete
	<u>Ritmikai</u>
	- Tudjon különbséget tenni a mérő és ritmus között
	- Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá, ti-ti, szün, tá-á, szü-ün
	- Tudja felismerni és megszólaltatni kottaképről
	- A vonalrendszer ismerete (pótvonal)
	- Tudjon dalritmust és a már tanult pentaton relációkat olvasni és kottába írni tanítói irányítással
	<u>Zenehallgatás</u>
	- A vokális és hangszeres hangszínek felismerése
	- A vonós és fúvós hangszerek hangszíneinek megkülönböztetése

3–4. évfolyam

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

Az 3-4. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 136 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 144 (36 hét)

Tananyagtartalom:

Harmadik évfolyam: Zeneművek - Énekes anyag

Életképek

Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském

Párosítók--- >Leányok, legények

Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom

Táncnóták- →Táncos dalok

Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják

Tréfás dalok

A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony

„Mesés” dalok

Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten

Harmadik évfolyam: Zeneművek - Zenehallgatás

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány –

gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösödölő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese

Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom);

II./29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába)

Josquin: A tücsök

Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet

Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ

Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc

Johann Strauss: Tik-Tak polka

Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha”

Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc

Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi

Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend

Betlehemes / Csordapásztorok

Negyedik évfolyam: Zeneművek - Énekes anyag

Életképek

A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám

Párosítók- → Leányok, legények

Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső;

Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi

Állatos dalok

A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacska fürdik

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pászortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, HuszárgyereK, huszárgyereK; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján

Negyedik évfolyam: Zeneművek- Zenehallgatás

Erkel Ferenc: Himnusz

Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)

Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnek)

Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./

37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)

Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban

Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar

Clément Janequin: A madarak éneke

W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal

W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet

Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója

Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)

Rossini: Macska – duett

Prokofjev: Péter és a farkas - részletek

Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca

Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska

	Heti óraszám	Éves óraszám
3. évfolyam	2	72

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám 3. évfolyam
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Projekt órák	4
Összes óraszám:	72

Tematikus egység	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 35 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 20 magyar népdalt; – emlékezetből énekli a Himnuszot; – ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; – előadói készsége tovább fejlődik; – a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánccházi zenében és feldolgozott formában, – Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; 	
	<ul style="list-style-type: none"> – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; – Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése; – A dalokhoz kapcsolódó játékok, hagyományok; – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése. 	
Fogalmak	magyar népszokások, jeles napok, tánccház	

Tematikus egység	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; – megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola); <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; – Hangutánzások, hangszínek, megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal – A hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, megfigyelése; – Zenei befogadói készség fejlődése; – A zeneművekhez tartozó mesék, megismerése. 	
Fogalmak	Himnusz; duett; szólóének (dal)	

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; – aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a $\frac{3}{4}$-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; – ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; – egyszerű ritmussorokat rögtönöz. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; – Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; – Összetett ritmusok gyakorlása mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • osztinatóval, – Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; – egyedül álló nyolcad és szünete; – egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; – $\frac{3}{4}$ –es ütemfajta.
Fogalmak	zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus;

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangji sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – énekel a pentaton hangsorban; – énekel a hétfokú hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; – megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése dalokban, zeneművekben; – A violinkulcs.
Fogalmak	halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; violinkulcs.

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal,) a kottában; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző – gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; – Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; – Violinkulcs írása; – Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; – Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; – A $\frac{3}{4}$ -es ütemfajta grafikai képe és írása; – Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában.
Fogalmak	A korábbiak elmélyítése

A továbbhaladás feltételei a 3. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 3. évfolyam végén	<p><u>Dallami</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Húsz-huszonöt népdal, műdal, gyerekdal közös éneke emlékezetből és játéka - Tudjon az osztály új dallamhangokat megfigyelni és elhelyezni a vonalrendszerben (felső dó, alsó szó) - Ismerj a hangok nevét, betűjelét, kézjelét, helyét a vonalrendszerben - Legyen képes a gyerek a jellemző dallamfordulatok felismerésére és reprodukálására emlékezetből <p><u>Ritmikai</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyerek legyen képes a dalok ritmusának a lejegyzésére (legalább hat ütem) - Olvassa vissza a leírt ritmust ritmusnevekkel (szinkópa hangoztatása, egész értékű kotta és szünete, önálló nyolcad és szünete) - Zenei olvasás-írás, ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint (kettes ütem, négyes ütem) - Tanult tempójelzések és dinamikai jelek alkalmazása a tanult dalokban <p><u>Zenehallgatás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Újjonnan megismert vokális, hangszeres hangszínek felismerése hangzásuk alapján (kürt, üstdob) - Kórustípusok hallás utáni felismerése (nőiakar, férfiakar, vegyeskar)
--	--

	Heti óraszám	Éves óraszám
4. évfolyam	2	72

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám 4. évfolyam
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Projekt órák	4
Összes óraszám:	72

Tematikus egység	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 35 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – hangterjedelme túllép az oktávon. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; – emlékezetből énekli a Himnuszt; – ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; – előadói készsége tovább fejlődik; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; – a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; – érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében. 	

Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánczázi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretetek segítségével; – Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; – Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; – Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel; – A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.
Fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikus egység	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; – népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; – megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; – ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); – megismerkedik a zenében alkalmazott humorral. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
<p>Fejlesztési feladatok ismeretek</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; – Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; – Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; – Zenei befogadói készség fejlődése; – Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; – A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; – A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése.
<p>Fogalmak</p>	<p>Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)</p>
<p>Tematikus egység</p>	<p>Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés Órakeret</p>

		7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a páros és a páratlan lüktetést; – az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; – aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; – ismeri a ¾-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; – megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; – felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; – ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; – egyszerű ritmussorokat rögtönöz. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; – Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; – Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; 	
	<ul style="list-style-type: none"> – Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmusvariációval, • osztinatóval, • befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz – Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; – szinkópa, nyújtott és éles ritmus; – egyedül álló nyolcad és szünete; – egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; – ¾ és 4/4 –es ütemfajta. 	

Fogalmak	Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés
-----------------	--

Tematikus egység	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – énekel a pentaton hangsorban; – énekel a hétfokú hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, éneкли és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; – megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánonok éneklése, gyakorlása; – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; – Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; – A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; – fá és ti hangok - hétfokú hangsor; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; – A violinkulcs.
Fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs.

A tematikus egység	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél. 	
Fejlesztési feladatok ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.). – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; – A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; – Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; – Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; – A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; – Violinkulcs írása; – Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; – Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; – Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; – A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása; – Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; – A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük avonalrendszerben.
Fogalmak	A korábbiak elmélyítése

A továbbhaladás feltételei a 4. évfolyam végén

<p>A továbbhaladás feltételei az 4. évfolyam végén</p>	<p><u>Dallami</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Huszonöt népdal és gyerekdal közös éneklése, játéka - A Himnusz éneklése pontos szöveggel emlékezetből - Megismert dalok hangkészletének megállapítása - A dalok szerkezete zenei kérdés felelet megállapítása - A pentaton és a hétfokú hangsor különbségének megfigyelése, dallamotívumok írása
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - A gyerek ismerje fel a már gyakorolt dalok motívumait és tudja azokat vonalrendszerben lejegyezni - Új szolmizációs hangok (alsó szó, alsó ti, fá, ti és dó') <p><u>Ritmikai</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismerje az önálló nyolcadértéket és szünetét, szinkópát, nyújtott- és éles ritmust - Ismerje fel a különböző ütemmutatót (3/4, 4/4) <p><u>Zenehallgatás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével - Tudja megnevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket - Hangfajták (szoprán, mezzo, alt) differenciálása - Zenei együttesek, szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonós zenekar, énekkar és zenekar együttes megszólalása - Gyermekkórus, női kar, férfikar, vegyes kar megkülönböztetése
--	--